

Grominová, Andrea

Hodnoty v literatuře a umění VI

Новая русистика. 2023, vol. 16, iss. 2, pp. 63-65

ISSN 1803-4950 (print); ISSN 2336-4564 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/NR2023-2-9>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.79422>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20240214

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/NR2023-2-9>

Hodnoty v literatúre a umení VI

НОВАЯ РУСИСТИКА [№ 2/2023 (XVI)]

14. a 15. septembra 2023 sa na pôde Ústavu slavistiky Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne konala medzinárodná konferencia *Hodnoty v literatúre a umení VI*. Ústrednou témou konferencie bola *Teória a zachytenie/odraz hodnôt a ich ozrejmovanie v literatúre, v literárnej kritike a v ďalších iných druhoch umenia*. Okrem sekcií venovaných základnej téme konferencie sa vymedzili aj špeciálne tematické, resp. diskusné panely a okrúhle stoly zamerané na tému vojny ako axiologickej témy v literatúre a umení vôbec, hrdinu a hrdinstva v umeleckej literatúre a v dokumentárnych žánroch (denník, autobiografia a pod.) či na významné výročia osobností slovenských literatúr v roku 2023 (150. výročie narodenia V. Briusova, 150. výročie narodenia M. Prišvina a i.).

Konferenciu zahájil prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D., prodekan Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Následne hostil privítal zástupca vedúceho Ústavu slavistiky Mgr. Petr Stehlík, Ph.D., a v mene organizátorov konferencie – prof. PhDr. Josef Dohnal, CSc. Pestrosť prezentovaných výsledkov výskumu demonštrovala už prvá sekcia, ktorú 14. septembra otvorila Joanna Nowak (Varšava) s príspevkom na tému *Better/worse nations, tribes, and races in Polish Romantic narratives: Axiology within the*

hierarchical system. Katarzyna Wrzesińska (Poznaň) prezentovala tému *Race as a problematical value: between science and politics in the Polish journalistic writings of the second half of the 19th century*. Eka Vardoshvili (Tbilisi) prednášala o A. S. Puškinovi a jeho pohľade na hodnoty národov Kaukazu. Následne odzneli dva príspevky kolegov z Ústavu slavistiky FF Masarykovej univerzity v Brne: Petr Stehlík predstavil prehľad vývoja problematického spolužitia literatúry a národnej ideológie, Ivo Pospíšil prezentoval príspevok „*De mortuis nil nisi bene*“ a hodnoty v literatúre (*Na okraj súčasných českých diskusi*). Prvú sekciu uzavrela Oksana Blashkiv (Siedlce), ktorá oboznámila účastníkov konferencie s témou svojho výskumu – *Partiotism as Academic Value in Slavic University Fiction*.

Druhá sekcia ponúkla príspevky zamerané na reprezentáciu ženskej vojnovnej skúsenosti v poviedke *Obete z lásky a vernosti k vlasti* Dragojly Jarnević (Dubravka Brunčić, Osijek), tému hrdinstva v tvorbe Artura Grottgera (Witalij Bohatyrewicz, Częstochowa), záchrannú silu literatúry v denníkoch a listoch Georgyho Efrona (Jolanta Brzykcy, Toruń), vojnu a tvorbu o vojne ako axiologický problém v kontexte románu *Bobo* izraelskej autorky Linor Goralik a časopisu *ROAR* (Polina Zolina, Brno) či na zobrazenie dôsledkov vojny v románe *Jarmo vojny* Leonida Andrejeva (Josef Dohnal, Brno).

Prvé štyri príspevky tretej sekcie boli venované religióznym otázkam, a to

[информаторий]

pútnictvu a hodnotám z pohľadu skúseností Andreja Muravjova (Anna Kósciolek, Toruń), biblickým hodnotám v románe *Hranica zabudnutia* Sergeja Lebedeva (Božena Zoja Zilborowicz, Toruń), ničeniu autority Jána Pavla II. v kultúre a popkultúre (Dorota Kulczycka, Zielona Góra) či kresťanským hodnotám v odkazoch Jána Pavla II. na belles-lettres (Anastazja Seul, Zielona Góra). Na príklade poviedky *Svetlo Rozumu* I. S. Šmeľova sa Igor Cintula (Banská Bystrica) pokúsil poukázať na miesto pravoslávnej viery v živote ruského človeka po roku 1917. Záverečný príspevok Renáty Buchtovej (Brno) bol orientovaný na česko-slovensko-poľské styky na prelome 70. a 80. rokov. Pozornosť bola upriamená na akcie a publikácie laického katolíckeho združenia Opus bonum.

V poslednej sekcii boli prezentované štúdie zamerané na motiváciu nemorálneho konania na príklade chápania pojmu diskriminácia vo verejnom diskurze (Monika Kaczor, Zielona Góra), ontologické základy etických hodnôt literárnych postáv v románe *Človek Boženy Benešovej, Dakon Bogorodičine crkve* Isidory Sekuličovej (Ivana Kočevski, Belehrad) či postoj Sergeja Lebedeva a Jevgenija Vodolazkina k dilemám 21. storočia, resp. na literárny diskurz o súčasných etických dôsledkoch histórie (Monika Sidor, Lublin). Záverečnú bodku za prvým dňom konferencie dala Alexandra Gorodecká (Brno), ktorá svoje vystúpenie v nemeckom jazyku zasvätila téme *Die Transformation der Hauptfigur in Reize door het Aapenland* (1788)

von Gerrit Paape: von einem zynischen Pragmatiker zu einem Träger moralischer Werte.

Druhý deň konferencie odštartovala Ľudmila Blažencová (Bratislava) ozrejmujúca odraz hodnôt v staršej literatúre na pozadí morovej epidémie. O biedermeierovom systéme hodnôt v poézii Handrija Zejlera prednášal Kryštof Peršín (Brno). Hodnotový svet románu *Vojna a mier* L. N. Tolstého priblížil Piotr Bucharkin (Petrohrad). Marianna Figeďyová (Trnava) hľadala súvislosti medzi vybranými dielami B. Slančíkovej Timravy a A. P. Čechova z aspektu sobáša ako hodnoty.

Príspevky ďalšej sekcie boli venované ruským autorom 20. storočia. Diskutovalo sa o dramaturgii Majakovského, konkrétne o ideológii i novosti formy a univerzalizme hodnoty (Jadwiga Gracla, Varšava), mimoliterárnom výročí literárnej postavy, resp. o opozícii „demokracia–impérium“ v hodnotových systémoch diel *Biela garda – Dni Turbinovcov* M. Bulgakova a *Spomienky* P. Skoropadského (Vladimir Zvinjackovskij, Brno–Kyjev), o barbarstve a civilizácii ako o póloch v axiologickom systéme poviedky *Svetový pohár* (1922) M. M. Prišvina (Ute Marggraff, Greifswald) či o generačných hodnotách v autobiografickom románe Viktora Jerofejeva (Tünde Szabó, Pécs).

150. výročie narodenia V. Briusova si uctili Nina Vladimirovna Barkovskaja (Jekaterinburg), ktorá ozrejmila formovanie obrazu dekadenta v próze Valerija Briusova, a Andrea Grominová (Trnava),

ktorá upriamila svoju pozornosť na prekladovú i literárnovednú recepciu umeleckej tvorby V. Briusova v slovenskom literárno-kultúrnom kontexte.

V rámci predposlednej sekcie odzneli aj referáty Ľudmily Boris (Moskva) na tému „*Denníky ženy*“ ako pokus o opis vlastnej animy, Ivy Lakić Parać (Záhreb) – *From masurao to kamikaze: Rethinking images of “manly” Japan*, Hanny Paulouskej (Brno) o súčasnej bieloruskej väzenskej próze (na príklade diel M. Znaka, I. Olineviča, N. Dedka a i.) či Andreja Šurlu (Ljubljana) o témach a motívoch v textoch slovinského punku.

Rôznorodosť tém i prístupov ku skúmaným problematikám potvrdila aj posledná sekcia, v ktorej sa diskutovalo o lexikálnych definíciách púti Jána Pavla II. v ruskej tlači ako o spôsobe hodnotenia (Joanna Gorzelana, Zielona Góra), lexéme *hodnota* v dejinách poľštiny (Lucyna Agnieszka Jankowiak, Poznań), jazykových prostriedkoch hodnotenia „iného“ v literárnom texte (Michaela Pešková, Plzeň), o básnikoch a poézii v ére umelej inteligencie (Jana Kostincová, Hradec Králové), a tiež o hodnotení jazykových zmien v ruskej dokumentárnej a publicistickej literatúre na prelome 19. a 20. storočia (Anna Agapova, Brno).

Na tomto prestížnom podujatí odzneli podnetné príspevky v siedmich slovanských jazykoch, a tiež v angličtine a nemčine v podaní renomovaných odborníkov z oblasti jazykovedy, literárnej vedy a umenoved z Česka, Slovenska, Poľska, Maďarska, Nemecka, Gruzínska, Srbska, Chorvátska, Slovinska, Ukrajiny

či Ruska. Je očividné, že téma hodnôt a ich zobrazenie v literatúre a umení je stále príťažlivou súčasťou aktuálneho vedeckého bádania v dnešnom (nielen) slavistickom svete.

Andrea Grominová

About the author

Andrea Grominová

University of Ss. Cyril and Methodius,
Faculty of Arts, Department of Russian
Studies, Trnava, Slovakia
andrea.grominova@ucm.sk

<https://doi.org/10.5817/NR2023-2-10>

Workshop věnovaný irénismu

Dne 14. června se na půdě Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity uskutečnil workshop s názvem *Irénismus ve světových literaturách a umění*. Setkání tuzemských i zahraničních badatelů bylo věnováno protiválečným tendencím ve slovanských literaturách, tématu, které je v současnosti více než aktuální. Workshop svým projevem zahájila děkanka Filozofické fakulty doc. Mgr. Irena Radová, Ph.D. Dále vystoupil vedoucí Ústavu slavistiky doc. PhDr. Václav Štěpánek, Ph.D., a prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc., který pronesl proslov za Českou asociaci slavistů a Slavistickou společností Franka Wollmana.